

Väse socken

Innehåll:

- 1 Inledning
- 2 Bevarade kyrkböcker
- 2 Litteratur
- 3 Adresser och länkar
- 4 Historik
- 8 Orter
- 11 Ortnamnen

SCB-kod: 178004.

GEOKOD: 1704010

Väse är en av Värmlands äldre socknar och omnämns första gången 1359 "*Väberad*". Väse var intill 1868 moderförsamling i ett pastorat som också bestod av Östra Fågelvik och Alster. 1868-1961 Väse och Östra Fågelvik. 1962-1973 Väse och Ölme. Från 1974 är Väse ett eget pastorat. 2006 förenades församlingen med Östra Fågelvik till Väse-Fågelviks församling.

Namnet är en först på 1500-talet uppträdande förkortning av *Väsebärad* (såsom ännu i dialektuttalet). Senare leden i detta namn är *bärad* i en även i andra ortnamn (till exempel *Ekshärad*) uppträdande allmännare betydelse 'bygd'. Förleden är troligen ursprungligt genitiv av ett numera försvunnet namn på älven Glumman, ett fornsvenskt **Väs(a)*, av oviss betydelse. Namnet skulle alltså betyda 'bygden kring Glumman'.

Väse är en av Väse Härads tre socknar och har en total yta av ca 256,18 km².

Väse kyrka
Foto: Anette Carlsson

Väse hembygdsgård i Mølntorp
Ursprunglig plats
Först uppförd i Västra Ve
Foto: Anette Carlsson

Bevarade kyrkböcker i Väse

- Husförhörslängder: 1723-1777, 1782-1786, 1791-
 - Flyttningslängder: 1725-1771, 1818-
 - Födelseböcker: 1678-
 - Vigselböcker: 1683-
 - Dödböcker: 1683-1772, 1814-
-

Litteratur om Väse

- Väse Missionsförsamling 1859-1929, minnesskrift vid jubileumshögtiden 1929
 - Helmer Rydén: Släktböcker [Arkiv: Värmlandsarkiv](#)
 - Kyrkplatsen som socknens centrum [Carin Bergström](#)
 - Väse kyrka under fem århundraden [Sigvard Boström](#)
 - Väse födde 1678-1750 [Anette Carlsson och Sigvard Boström](#)
 - Väse vigde 1678-1930 [Anette Carlsson och Sigvard Boström](#)
 - Om Allmänningen i Väse [Anette Carlsson och Ingalill Jansson](#)
 - Väse - kulturhistoriska bilder [Fredrik Carlsson](#)
 - Den osaliga Nytt höjden - B1-uppsats, Högskolan i Karlstad [Caisa Dieserud](#)
 - Kistplåtar - C1-uppsats, Högskolan i Örebro [Caisa Dieserud](#)
 - Värmlandsstuteriet Norenberg 1918-1992, en minnesbok [Sven Dyrendahl](#)
 - Gårdarna runt sjön Panken i Väse [Bertil Enell](#)
 - Minnen från min hembygd Väse [Fritz Falkensjö](#)
 - Hammars säteri [Maud Forsberg](#)
 - ARNÖN - en bygd för sig [Bo Hidén](#)
 - Entreprenörerna - Berättelsen om en spännande affärsidé - Väse Grynverk 1898 [Bo Hidén](#)
 - Bäckelid [Ingalill Jansson](#)
 - Skolhuset i Ölmlhult 100 år [Ingalill Jansson](#)
 - På den tiden - om författarens uppväxttid i Väse (född 1930) [Birger Johansson](#)
 - Väse socken i forntid och nutid [Karl J Karlsson](#)
 - Kvinnor, män och barn på 1800-talets svenska landsbygd [Beata Losman](#)
 - Väse, biografier och bilder af Väse pastorats ledande och bemärkte män [Lars Lämngren](#)
 - Väse skarpskyttar [Lars Lämngren](#)
 - Från 1380 till nutid [Allan Nilsson](#)
 - Så'n't var kanske livet 1799-1999 [Karin Nilsson](#)
 - Prästgårdens gårdsarkiv [Nordiska Museet](#)
 - Väse kyrka [Louise Tham](#)
 - Torp och småställen på Arnön [Väse hembygdsförening](#)
 - Väseräven, årsskrift [Väse hembygdsförening](#)
 - Bergagården - en återblick på fattigvårdsförhållandena inom Väse socken... [Väse kommunalfullmäktige 1931](#)
 - Bygd i förvandling. Folk och gårdar i norra Väse [Gunilla och Alf Rydberg, Solveig och Gösta Johansson, Ingalill Jansson](#)
-

Adresser och länkar rörande Väse

- [Väse Hembygdsförening](#)
- [Väse härad](#)
- **Föreningens sockenombud som kan svara på frågor om Väse**

-

Historik om Väse

Texten är hämtad från bokverket "Sveriges bebyggelse" 1963 av Sigurd Erixon, med välvilligt tillstånd av hans efterlevande.

Väse socken av kontraktsprost Iwan Hjerdt och handlande K J Karlsson

Väse socken anses vara en bland de äldsta i Värmland. Fornforskarna styrker denna åsikt med den motiveringen, att socknen gränsar till Vänern. De första invandrarna kom från sjösidan omkr. 2.000 år före vår tideräkningens början. Dessa invandrare bosatte sig i sjöbygden. Där om vittnar de många fornlämningar, som ännu är bevarade.

De första invandrarernas levnadsförhållanden var mycket primitiva. De levde på jakt och fiske. Till bostäder användes jord- och risikojord. Jordens brukning kom senare. Den började i sjöbygden och följde sedan dalgångarna norrut.

Väse är beläget mellan Karlstad i väster, Kristinehamn i öster och Filipstad i norr. Väse kyrka ligger mitt emellan Karlstad och Kristinehamn. Vägskälet vid Ölhmult är medelpunkten mellan alla tre städerna.

Socknen gränsar i söder till Vänern, i väster till Östra Fågelvik, i norr till Nyed och Brattfors, i öster till Ölme och Lungsund. Arealen utgör 254,26 kvkm, därav 8.264 hektar åker (taxeringsvärde 13.231.100 kr.), 192 hektar tomt och trädgård (taxeringsvärde 4.992.800 kr.), 13.006 hektar skogsmark (taxeringsvärde 9.828.800 kr.) och 2.058 hektar mossar.

Gården Ve, som gett socknen dess namn, torde vara den äldsta i socknen. Det äldsta gravfältet är beläget i dess omedelbara närhet. Platsen kallades först Vi, som betyder offerställe, och troligt är, att man där offrat åt gudarna under hednatiden.

Socknens namn skrevs först Ves-hundarid eller Ves-harid, alltså de hundra hushållen kring Ve. Senare skrevs namnet Veshärad och Väsehärad. Under senare delen av 1800-talet bortföll -härad och socknen fick sitt nuvarande namn Väse.

Väse är i stort sett en slättbygd. Vänerbygden övergår norrut i tvenne dalgångar. Socknens nordöstra del tillhör Bergslagen med flera bergshöjder, av vilka Mosarnsbergen mäter 227 m över havet och Klinten vid Björkbron samma höjd. I nordvästra sockendelen ligger Hedbergen, 117 m över havet.

En del av Vänern med vikarna Bottenviken och Arnöfjorden hör till Väse socken. Bland sjöar inom socknen märkes Panksjön, som genom ett sund är förenad med Arnöfjorden, vidare norra och Södra Barsjöarna i nordvästra sockendelen och Maren eller Mosaren på allmanningen.

Största vattendraget är ån Glomman, som avvattnar Barsjöarna och flyter i sydlig riktning för att i närheten av kyrkan falla ut i Panksjön. Denna å har tidigare drivit sju kvarnar, några mindre sågverk och en hytta. På gränsen mellan Väse, Brattfors och Lungsund upprinner Ölman, som har sitt största tillflöde från Nygårdskällan i Väse. Vid detta vattendrag har funnits tre kvarnar och lika många kraftstationer, men samtliga är numera nedlagda. Vid Svenstorp i Ölme förenar sig Ölman med Svartån, som bildar gräns mellan Ölme och Väse upp till Lungsunds rå.

De stora Lämpundshålorna på Väse allmanning är egendomliga naturformationer från istiden. Stora isjöklar har här legat på en sandhed, och när isen smälte, uppstod de stora hålorna genom vattnets rotation. Sanden har sedan rasat på sidorna, så att hålorna fått en sluttande form. Den södra är störst och har ett djup av 40 meter, medan den andra är något grundare.

Nygårdskällan, som ligger i närheten av Nyeds rå, ansågs förr vara helig. Många sjuka begav sig dit för att söka bot. Söndagen efter midsommar brukade folk från flera socknar samlas vid källan.

Väse socken är mycket rik på fornlämningar, särskilt i södra delen. På Ekholmens skogsmark ligger 6 rösen, av vilka det största är 28 meter långt. Andra rösen finns vid Rör, Silkesta, Lund, Prästgården, Hultsberg, Norketorp, Lövås och Torsgården. I den s. k. Hambergs hage i Ve har ett flertal forngravar påträffats. I närheten av Nolby gård har funnits 20 gravhögar, som nu är jämnade med marken.

Det märkligaste fornminnet torde vara den runsten, som numera står mittför Rör invid riksväg 9. Den upptäcktes 1865 vid dikesgrävning i rået mellan Rör och Ve. På kronofogde Sandelins initiativ blev den uppställd vid vägen Karlstad-Kristinehamn, den nuvarande riksväg 9. Inskriptionen har tolkats sålunda: "Björn i Ve reste stenen till minne av sin broder".

Många stenåldersfynd (yxor med och utan skafthål, mejslar, flintknivar etc.) har gjorts både i socknens södra och dess mellersta del. Sedan Väse hembygdsförening bildades år 1926, har den tillvaratagit alla stenåldersfynd, som nu förvaras i hembygdsmuseet.

Prästgården Ås och egendomen Munkhättan torde höra till de äldsta gårdarna i socknen och uppges ha varit kyrkohemman under den katolska tiden. Även Ölmskog, som nämnes första gången 1441, har varit kyrkohemman.

Hultsbergs herrgård tillkom år 1750, sedan flera gårdar under årens lopp inköpts och sammanslagits med skattehemmanet Hult. Den har sedan slutet av 1600-talet bebotts av ståndspersoner, däribland flera högre officerare. Björkvik kallades förr Ödebotten. På en stock i manbyggnaden läses: "År 1792 byggd. Påbyggd 1810 av J.W.". Initialerna åsyftar byggmästaren J. Wessman, som har uppfört Ölme kyrka samt Väse kyrkas torn.

Det äldsta säteriet i socknen torde vara Hammar, som 1268 jämte tio andra gods skänktes till Riseberga kloster av lagman Haldo Strahle och hans maka Margareta Hammar. Under större delen av 1600-talet samt början av 1700-talet ägdes Hammar av adelsätten Soop, som har sin gravkammare under koret i Väse kyrka. Den 400 år gamla herrgårdsbyggnaden har i senare tid

pietetsfullt restaurerats och är nu en av de vackraste i Värmland.

Välänge innehades vid medeltidens slut av Folkungaätten. Gården blev säteri 1640, och bland ägarna märkes medlemmar av släkterna Soop och von Gegerfeldt.

Gården Berg nämnes tidigast 1580 men torde vara mycket äldre. Den blev säteri, sedan prosten Herlenius sammanslagit den med några andra egendomar. En ståndsmässig huvudbyggnad, som tillkom 1813-14, nedbrann 1826, och först 1920 har en ny sådan uppförts på samma tomt. En av ägarna under 1800-talet, Carl Eriksson, inrättade på gården en mekanisk verkstad och var troligen den förste i Värmland, som tillverkade slättermaskiner, skördeapparater, hästräfsor och hackelsemaskiner. Han anlade också ett mejeri, det största i länet näst Karlstads, och drev dessutom diversehandel, tegelbruk och sågverksrörelse.

Gummerud blev säteri 1624 och såldes 1643 jämte några andra gårdar av drottning Kristinas förmyndare till Erik Soop på Hammar.

Norra delen av Väse synes inte ha blivit odlad och bebyggd förrän under de senaste århundradena. Gården Västra Ve har varit boställe för kronofogden till omkring 1870 och ägs nu av domänverket. Kärr har varit fanjunkarboställe och Ågården sergeantboställe, men båda gårdarna såldes av staten omkring 1885 och är numera i privat ägo.

Jordbruk i förening med skogsbruk är den dominerande näringsgrenen inom socknen. Jordan sköts rationellt och står i hög kultur. De större gårdarna driver jordbruket så gott som totalt kreaturslöst, medan de mindre i regel har boskapsbesättningar, till största delen av SRB-ras. Antalet kreatur är i våra dagar inte mer än hälften av vad det var för 40 år sedan.

De mest odlade sädesslagen är havre och korn, men även vete och oljevaxter odlas i ganska stor omfattning. Under de senaste tio åren har täckdikning genomförts, så att många gårdar nu är rationellt dränerade. Kulturbeten och foderensilering förekommer endast i ringa omfattning.

Avsättningen av lantbrukets produkter är väl ordnad. Tillverkning av smör förekommer inte längre i hemmen, utan mjölken sändes med bilar till mejeriet i Karlstad. Spannmålen går från de flesta gårdar till Värmlands läns centralförening i Karlstad, och slaktdjuren levereras till Värmlands slakteriförening, som hämtar djuren vid gårdarna och transporterar dem med bil till slakteriet.

Skogen sköts efter moderna rationella metoder och ger i regel goda intäkter. Bebyggelsen på gårdarna är i stort sett av mycket god standard. De flesta ekonomibyggnader är ombyggda eller nybyggda under 1900-talet. Många av manbyggnaderna har under de senaste 20 åren blivit renoverade och moderniserade.

Att Väseborna har varit sin hembygd trogna, framgår av det faktum att inte mindre än 42 gårdar i socknen har ägts av samma släkt 100 år och däröver. Den äldsta släktgården kom till nuvarande innehavarens släkt redan 1415.

Under indelningsverkets tid var Väse socken skyldig att hålla 38 soldater inom Alsters kompani av Närkes regemente. Av de 38 soldatboställena finns inte mer än ett kvar i ursprungligt skick.

Socknens folkmängd har minskat med nära 50 procent under de senaste 100 åren. År 1860 var invånarantalet 4.905 personer, år 1910 hade det sjunkit till 3.892 och år 1960 till 2.559 personer. Vid Väse järnvägsstation försöker man nu få till stånd en tätbebyggelse, om möjligt med någon industri, som kan ta upp den från jordbruket friställda arbetskraften.

I början av detta århundrade fanns i Väse 14 diverseaffärer, en järnhandel och en skoaffär. Antalet kan förefalla stort, men de betydande avstånden inom socknen gjorde att var och en av dessa många affärer hade en uppgift att fylla. Sedan bilarna kommit i mera allmänt bruk, har avstånden eliminerats med påföljd att flera affärer upphört. År 1960 fanns i socknen 9 diverseaffärer, en järnhandel och en skoaffär, vilket får anses fullt tillräckligt. De varor, som inte finns i dessa affärer, köper man i Karlstad eller i Kristinehamn,

Socknen har ett vitt förgrenat vägnät. Sedan staten år 1944 övertog underhållet av de allmänna vägarna, har de satts i synnerligen gott skick. Efter 1940 har länsstyrelsen lämnat bidrag till bygdevägar, och för varje bygdeväg har bildats en vägsamfällighet, vars styrelse ansvarar för vägens skötsel. Kommunen lämnar sedan 1950 bidrag till enskilda vägar.

Om den första kyrkan i Väse vet man att den var uppförd av trä, 16 alnar lång och 9 alnar bred. Den skall ha legat på en liten kulle cirka 200 meter nordväst om den nuvarande kyrkan. Troligen var den en stavkyrka.

På 1300-talet byggdes en ny kyrka av sten, och den utökades vid flera tillfällen, allt eftersom folkmängden tillväxte. Bl.a. tillbyggdes två korsarmar, varigenom byggnaden fick karaktären av korskyrka. Sockenstämman beslöt år 1758 att kyrkan skulle utvidgas än en gång på så sätt att sidoväggarna skulle framflyttas, så att de kom i linje med korsarmarnas gavlar. När arbetet påbörjats, visade det sig att grunden var för svag för de murar som skulle kvarstå. Den 20 maj 1759 upphävde sockenstämman därför beslutet om ombyggnad och beslöt i stället uppföra en ny kyrka. Denna stod färdig 1762, men redan 1771 befanns den vara för liten, varför man beslöt att bygga en läktare, som blev färdig först 1783. Tornet tillkom 1794. Kyrkan fick sin första orgel 1858 och sin första uppvärmningsanordning 1891. År 1903 genomfördes en omfattande renovering, varvid det gamla stengolvet ersattes av trägolv, bänkarna utbyttes osv., och 1936 togs en värmecentral i bruk. En genomgripande yttre och inre restaurering företogs på 1950-talet.

Vackra målningar från 1700-talet har framtagits och konserverats. Av föreningar och enskilda har kyrkan i samband med den senaste renoveringen mottagit ett flertal gåvor, däribland 7 ljuskronor. Den återinvigdes den 5 febr. 1956. Av äldre gåvor till kyrkan märkes dopfunten, skänkt 1638 av inspektör Nils Carlbom, och predikstolen, skänkt 1662 av Erik Åkesson Soop.

Den förste säkert kände kyrkoherden i Väse hette Sten Daniel och bevittnade enligt en bevarad handling ett jordbyte år 1415.

På 1850-talet började den frikyrkliga verksamheten i socknen. Någon förening kom dock ej till stånd förrän 1889, då Väse missionsförsamling bildades. Denna äger numera 6 missionshus inom socknen och har bl.a. söndagsskola, junior- och ungdomsavdelningar.

Inom Väse skoldistrikt är undervisningen fortfarande av B-form. Någon enhetsskola synes icke komma till stånd. F.n. är 15 lärare anställda.

Socialvård i egentlig mening existerade inte i Väse förrän på 1880-talet. Ända till slutet av 1800-talet var Väse allmänning ett veritabelt fattigkvarter med över 100 stugor, som beboddes av 500-600 personer. De som inte orkade arbeta för sitt livsuppehälle fick gå och tigga. Vilket problem tiggeriet innebar i äldre tider framgår av ett sockenstämmoprotokoll från 1765, där det heter: "För att söka minska tiggeriet, som under sista åren i oroväckande grad tilltagit, beslöts att med något märke på kläderna i bröstet utvisa alla dem, som hädanefter kunna för rättskaffens uselhet och fattigdom få besöka folk, på det de, som härmed icke äro utmärkta, följaktligen av lättja och självsvald stryka omkring, måtte allvarsamt tilltalas och tillhållas att med anständig näring och arbete skaffa sig föda".

Sedan Väse kommun år 1884 inköpt gården Ölmskog till fattiggård, fick många gamla, sjuka och orkeslösa sitt hem där. Åtskilliga föredrog dock att bo kvar i sina fallfärdiga stugor. Vårdhemmet på Ölmskog var aldrig

av hög standard. Vid en inspektion 1921 blev kommunen ålagd att antingen företa en omfattande reparation av hemmet eller också bygga ett nytt. Kommunen inköpte då huvudbyggnaden på Berg och inrättade där ett ålderdomshem som motsvarade tidens krav och som togs i bruk på våren 1931.

Vid kommunsammanslagningen med Ölme fick kommunen två ålderdomshem, som emellertid båda var i behov av omfattande reparationer och moderniseringar. Då det inte ställde sig mycket dyrare att bygga nytt, beslöt man uppföra ett nytt vårdhem vid Väse stationssamhälle. Detta stod färdigt på hösten 1959.

Stora förändringar har under de senaste årtiondena skett på det kommunala området. Skolan och socialvården ligger nu helt under kommunen, som dessutom lämnar bidrag till bl.a. samlingslokaler, nykterhetsrörelsen, idrotten, biblioteksverksamheten, föreläsningföreningen och hemvärnet. Ej mindre än 47 föreningar av varierande slag är verksamma i socknen.

Väse kommun har god ekonomi, trots att stora investeringar under de senaste åren gjorts, t.ex. för indragande av vatten- och avloppsledningar och för kommunal byggnadsverksamhet. De problem, som nu är mest brännande för väseborna, är flykten från landsbygden, skolfrågan och den nya kommunindelningen.

Orter i Väse

- Binamn

* Försvunnet

Stavning enligt jordeboken

Namn	Binamn	Mantal	Jordnatur
Alstern		1/8	fr
Aspsäter		Torp	sk
Backa	Vimyren-	1/4	sk
Barsjöhöjden-	Barsjötorp	1/4	sk
Barsjötorp	Barsjöhöjden-	1/4	sk
Barsjötorp	Höjden-	1/4	sk
Bartna		1	sk
Berg		1	sk
Björkbron		23/24	kr
Björkvik	Ödebotten-	1/4	fr
Björkåsen	Bockåsen-	1/4	sk
Bockåsen-	Björkåsen	1/4	sk
Bottenvik		1	fr
Brosätter		1/4	sk
Broäng*		1/4	kr
Buxerud		1	fr
By		1	fr
Bäck		1	fr
Bäckelid		1/8	fr
Drögforsen		1/2	fr
Ekholmen		1/2	sk
Ekmossen		1/4	sk
Faxstad		1	sk
Forsås	Ängarna-	1/4	sk
Geijersberg	Åkermyren-	1/2	sk
Gillermyren		Torp	sk
Glumserud		1	sk
Glumserud		1/4	sk
Glumserud		Bruk	
Glumshammaren		Torp	sk
Glumstorp		1/4	sk
Grannäs		1/4	sk
Gråberg/Slättfallet		1/4	sk
Gräsås		1/4	sk
Gubbåsen-	Åsen	1/2	fr
Gummerud		1	sä
Hallanda	Stocken-	Torp	sk
Hammar		1	sä
Heden	Villamstorp-	1/4	sk
Heden	Viljansbol-	1/4	sk
Hedetången		1/4	fr
Helgetorp		1/2	fr
Hovlanda		1	sk
Hovlanda La-	Hovlandstorp	1/3	sk
Hovlandstorp	Hovlanda La-	1/3	sk

Hult-	Hultsberg	1	sk
Hulteby		1/3	sk
Hultsberg	Hult-	1	sk
Hästås-	Jöranstorp	1/4	sk
Höjden-	Barsjötorp	1/4	sk
Jonsbol		1/4	sk
Jöranstorp	Hästås-	1/4	sk
Karforsen		1/4	fr
Karsvalla		1	fr
Kleven		1/4	sk
Klockaregården	Klockaretomten-		sk
klockaretomten-	Klockaregården		sk
Korpralstorp		1/8	sk
Kärr		1/4	fr
Laggaregården	Laggaretorp-	1/4	sk
Laggaretorp-	Laggaregården	1/4	sk
Lermarken		1/8	sk
Linddalen		1/4	sk
Lund		1	sk
Lövhöjden		1/2	sk
Lövås		1/4	fr
Mellanviken		1/4	sk
Mellby		1/4	sk
Mo		1/4	sk
Mon N		1/4	fr
Mon S		1/4	sk
Mossby		1/4	sk
Mossen*		Torp	kr
Mosserud		3/4	sk
Munkhättan*		Torp	ky
Myrom N	Svartmyra-	1/4	fr
Mölnaregården-	Mölnatorp	1/2	sk
Mölnatorp	Mölnaregården-	1/2	sk
Mörerud		Torp	sk
Nolby		1	sk
Norenberg		1/8	sk
Norketorp		1/4	sk
Nyborg-	Viberg	1/3	sk
Nygård		1/8	sk
Näs-	Älgånäs	1/4	sk
Prästgården	Åsen-	1	kr
Prästgården	Stommen-	1	kr
Rud		1	fr
Rödmossen		1/8	sk
Rör		1	fr
Rösebäcken		1/2	sk
Sandbacken		1/4	sk
Sandnäs		1/3	sk
Silkesta		1	sk
Silkestatorp		1/4	sk
Skogsberg		3/4	sk

Skyttjärn		1/8	kr
Skyttorpet		Torp	fr
Slättfallet/Gråberg		1/4	sk
Slättåsen		1/4	sk
Snaversrud		1	sk
Snaversrudstorp		1/4	sk
Solberg		1/4	sk
Sorkdalen		23/480	kr
Sorkdalen		37/480	fr
Stenstorp-	Tågåstorp	1/4	sk
Stocken-	Hallanda	Torp	sk
Stommen-	Prästgården	1	kr
Sund		1	fr
Svartmyra-	Myrom N	1/4	fr
Sågartorpet		Torp	sk
Såtång		1/2	fr
Söre		1	sk
Torp		1/2	sk
Torsgården		1/4	sk
Tågås		1	sk
Tågåstorp	Stenstorp-	1/4	sk
Uppsala		1/2	fr
Ve N-	Ve Ö	1	sk
Ve S-	Ve V	1	kr
Ve V	Ve S-	1	kr
Ve Ö	Ve N-	1	sk
Viberg	Nyborg-	1/3	sk
Viljansbol-	Heden	1/4	sk
Villiamstorp-	Heden	1/4	sk
Vimyren-	Backa	1/4	sk
Välinge		1	sä
Välingstorp		1/2	fr
Väsby		1/4	fr
Väse		Socken	
Väse		Tätort	
Västana		1	sk
Ågården		1/4	fr
Åkermyren-	Geijersberg	1/2	sk
Åsen	Gubbåsen-	1/2	fr
Åsen-	Prästgården	1	kr
Åtorp		1/4	sk
Älgånäs	Näs-	1/4	sk
Ängarna-	Forsås	1/4	sk
Ängebäck		Torp	sk
Öckna		1/8	sk
Ödebotten-	Björkvik	1/4	fr
Ölmbäck		1/4	sk
Ölmhult N		1/8	fr
Ölmhult S		1/4	sk
Ölmskog		1	sk
Öna		1/2	fr

Ortnamnen i Väse

Källa: Sveriges ortnamn - Ortnamnen i Värmlands län

1 Alstern

1/8 fr. - Alzteren 1633, Alstren 1686 1715, Alstern 1725, Allstern 1825 **1877** jb. ~ Första g. jb 1633, 1/8 mtl arv o. eg. Namnets härledning är okänd. Uppkallelse efter sjön *Alstern* synes otänkbar.

1 Backa

1/4 sk. - Backa 1683 **1877** jb. - Vjemjrom 1654 kb, Wiemyran 1655 kb, Wymyra 1688 kb 1740t. lh, Vimyren 1780t. lh, Backa el. Vimyren 1767 lh GS. ~Första g. jb 1653, skatteh. 1/4 mtl. Kallas vanligen *Vimyren*, som även är det tidigast uppträdande namnet på gården. F. leden häri är väl urspr. ordet *vide*. Namnet *Backa* är gammal pl. av ordet *backe*. Gården ligger invid höjder och mossmark.

Barsjötorp

Barjsötorp o. d. 1587-1877, Barnsiötorp 1610, Bagsiötorp 1621, Bagzssiöttorp 1660. - Barnsiötorp 1619 kb 1621 tl; Barsjöhöiden 1697 lh, Barsjöhöjden kb ek; Hogden 1621 kb, Höjden GS. ~ Omfattar en gård och två torp. Gårdens älsta namn är *Barsjötorp*, som numera icke användes i dagligt tal, men på jordägarnas begäran bibehållits. Sedermera har gården kallats *Barsjöhöjden* eller *Höjden*, vilket senare namn är det i dagligt tal brukliga. Gården ligger på en höjd vid Södra *Barsjön*. Förledet är möjligen från "barr".

1 1/4 sk. ~ Första g. jb 1587 (1582), krononyb., snart skattetorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl).

2 Sågartorpet ett torp sk. - Sågaretorpet 1700 1715, -torp 1725, B. Sågaretorp 1825, B. el. Sågaretorp 1877, B. Sågartorpet **1914** jb. ~ Första g. jb 1700, oskattlagt skattetorp. Hör under nr 1.

3 Gillermymyren ett torp sk. - Gillermymyra 1699 1715, B. el. Gillermymyra 1825 1877, B. Gillermymyren **1914** jb. - Gillermymyra 1688 kb. ~ Första g. jb 1699, oskattlagt kronotorp. Hör under nr 1. Ligger vid en mindre mosse. Jfr Sahlgren, NoB 8, s. 161.

1 Bartna

1 sk - Barkna 1497 NoB 10:96. - Barna 1540, Bartna o. d. 1542-1585 **1924**, Barnne 1543, Barttne 1600, Bartne med ett torp N[ämligen] Engebacken 1606, Bartna m. e. t. N[ämligen] Änggebackän 1621, Bartna m. e. t. Engebäcken(n) 1633 1686, Bartna med ett torp Änggeback 1825 1877, Engiebechen 1585, Änggebacka 1590, Engebacka 1600 jb. - Barna 1548 reg, Batna 1561 tl, Bathn Önn 1564 tl, Bathnö 1572 tl, Barkna m. e. t. Engebeck sl. 1600t. gkg, Bartena 1688 kb kb 1834 1840t. lh GS, Bartene 1760t, 1800t. lh. ~ *Bartna* ä. jbr skatteh. 1 mtl. 1606 tillkommer ett torp *Änggebacken* el. *Änggebacka*, i jb 1877 *Änggeback*, vilket jb 1585-1605 upptogs ss. särskilt skattetorp (1585-86 i Ölme sn). Numera är det okänt. Namnet är urspr. *Barkna*, varav dels i äldre tid *Barna* med utträngande av *k* liksom i *Barne* hd i Vgtl. av ä. *Barkna*, dels *Bartna* med samma övergång som i värml. dial. *marten* för *marknad* o. d., dels ock i äldre tid *Batna* med samma övergång som i no. *Batnfjorden* av fno. *Barknafjordr*. Det urspr. *Barkna*, som även träffas i det nämnda fno. *Barknafjordr*, torde vara en gen. sg. **Barkna(r)* av ett fjärdnamn **Borkn* (se Rygh i Sprogl.-hist. stud. tilegn. Unger s. 57). Gården ligger på en höjd vid Panken, vilken förr varit inre delen av en vik av Väneren.

1 Berg

1 fr. (sät.) - Berg o. d. 1540-**1877** jb. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl. Ligger på en höjd.

1 Björkbron

23/24 kr. - Björkbron **1877** jb. ~ Införes jb 1877, skattlagt 1838 till 23/24 mtl. Har varit rekognitionsskog. Ligger vid ett vattendrag.

1 Björkvik

1/4 fr. - Ödebått 1574, Ödebotnen 1576, - botten(n) 1633 1876; Björkvik **1877** jb. - Ödebått 1572 tl, -bonnen 1581 tl, Björkvik el. Ödebotten kb. ~ Första g. jb 1574, frälsetorp, sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). Hette urspr. *Ödebottnen*, *-botten*. Fick sitt nuvarande namn genom kammarkollegii utslag 18/12 1876. Gården ligger vid en särskild avdelning av *Bottenviken* i Vänern.

1 Björkåsen

1/4 sk. - Bierckåss 1594, Biörckåss 1600, Björkåss 1825 1877, Björkåsen **1913** jb. ~ Första g. jb 1594, krononyb., 1600 torp, därefter överfört till hmn (1/4 mtl). Ligger vid en höjdsträckning.

1 Bottenvik

Bottvik 1 fr. - Bonuikh (?) 1540, Bottneuick o. d. 1542-1590, Bottenvik 1825 **1877** jb. - Bonnevich 1581 tl, Botuick 1590 tl. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl. Ligger vid *Bottenviken* i Vänern.

1 Brosätter

1/4 sk. - Broseter 1647, Brosätter **1877** jb. - Brosäter kb bek GS. ~ Första g. jb 1647, skattenyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl). S. leden är *sätter*, dial. form för *säter*. Gården ligger vid en landsvägsbro.

Broäng

- Broengh 1600, Broehäng 1610 jb. ~ Jb 1600 i Varnums sn, Ölme hd, krononyb., 1610 arv o. eget hmn 1/4 mtl.

Buxerud

- Buxrudh 1600, Buxerud 1621 **1877** jb. - Buxrud 1572 tl 1622 kb, Bokzrud 1610 sl, Boxerud 1760t. 1840t. lh ek GS. ~ Omfattar en gård och ett torp. F. leden är väl gen. av ordet *bock* i dess gamla biform *buck*, säkerligen i dess användning ss. tillnamn. - *rud* är 'röjning'.

1 1 fr. ~ Första g. jb 1600, frälsetorp, därefter överfört till hmn (1/2 mtl), från 1700 1 mtl (1 mtl oförm.).

2 Skyttorpet ett torp fr. - B. Sjöttorp 1825, B. el. Sjöttorp 1877, B. Skyttorpet **1913** jb. - Skyttetorp 1736 1770t. lh, -torpet 1790 lh, Skyttorpet 1780t. lh. ~ Införes jb 1825, oskatlagt torp. F. leden är ordet *skytt* (i dial. *skött*).

1 By

1 fr. - By 1497 NoB 10: 96. - By o. d. 1540-**1877** jb. ~ Ä. jbr skatteh. 1 mtl.

1 Bäck

1 fr. - Bäck 1540, Beck 1542, Bäck **1877** jb. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl. Ligger vid en bäck.

1 Bäckelid

1/8 fr. - Bäckelydh 1636, Beckelid **1877** jb. ~ Första g. jb 1636, kronoh. 1/8 mtl. Ligger mellan ett par bäckar på en höjdsuttning ('lid').

1 Drögsforsen

1/2 fr. - Drögzfårss 1571, Dröxfors 1576, [Droxfårssen 1581,] Drögsforsen o. d. 1600-**1877** jb. - Dröghxforsen 1572 tl, Drösszforsen 1581 tl, Dröxforsen 1590 tl, Dröysforsen 1790t. lh, Dröjforsen 1895 Cm nr 427. ~ Första g. jb 1571, frälsetorp, sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). F. leden är gen. av ett **Drög*, förmodligen ett gammalt namn på den fors i Glumman som givit gården sitt namn, nära besläktat med det no. älvnamnet *Dröia*, fno. *dróg* 'strimma', fsv. *drögh* 'dragkälke' och nsv. *vattendrag*.

1 Ekholmen

1/2 sk. - Ek(i)holmen o. d. 1568-1725, Ekholmen 1825 **1877** jb. ~ Första g. jb 1568 (1658-69 i Alsters sn), skattetorp, sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). Gården ligger på mindre höjder invid Vänern.

1 Ekmossen

1/4 sk. - Ekemosen 1680, Ekemåssen 1686, Ekmåsen 1825 1877, Ekmossen **1913** jb. ~ Första g. jb 1680, kronoh. 1/4 mtl. Ligger vid *Ekmossen*.

1 Faxstad

1 sk. - Faxstadha (nom.) 1441 dipl. - Faxstad o. d. 1540-**1877**, Fagsta 1548 jb. ~ Ä. jbr klosterh. (1540 frälse) 1 mtl. F. leden är förmodligen urspr. gen. *Faxa* av det fnord. mansn. *Faxe*. S. leden är urspr. pl. av *stad* i bet. 'boplats'.

1 Forsås

1/4 sk. - Forssås o. d. 1636-**1877** jb. ~ Första g. jb 1636 (1634), skattenyb., snart överfört till hmn (1/8 mtl), 1685 tillökt med 1/8 mtl (1/4 oförm.). Jbs namn *Forsås* användes icke i tal men har på jordägarnas begäran bibehållits. Kallas *Ångarna*. Gården ligger på en ås vid ett vattendrag.

1 Geijersberg

1/2 sk. - Geijersberg **1877** jb. ~ Införes jb 1877, skattlagt enligt kammarkollegii utslag 21/4 1828. Har varit Brattfors bruks rekognitionsskog. F. leden är släktn. *Geijer*. Vid tiden för skattläggningen ägdes Brattfors bruk av Chr. Geijer (meddelande av prosten O. Martinson). Kallas vanligen *Åkermyren*. Ligger invid en höjd och en mosse.

Glumserud

- Glomsrudh 1415 NoB 10: 94, Glomzrudh 1430 NoB 10: 95, (j) Glumzrudom 1437 Lgl 2: 15, Glwmsrwdh 1497 NoB 10: 96. - Glumserud o. d. 1540-1621, Glömszrudh 1543, Glomssrudh 1572, Glumserud o. d. 1660-**1877** jb. ~ Omfattar två gårdar och ett torp (jfr nr 1 nedan). F. leden torde urspr. vara gen. av det gamla mansn. *Glum. -rud* är 'röjning'. Mellan *s* och *r* har ofta inställt sig ett *e*-ljud.

1 1 sk. ~ Ä. jbr skatteh. 1 mtl, 1540-51 upptaget i Ö. Fågelviks sn. Anges jb 1572-73 "med 2 tärp" (jfr nr 2 nedan samt Glumstorp). Detta hmn och G. nr 2, vilka i jordregistret överförts till särskilt upplägg, skola jämlikt kammarkollegii beslut 24/8 1916 där upptas under benämningen G. nr 4.

2 1/4 sk. ~ Första g. jb 1696, skatteh. 1/4 mtl.

3 Glumshammaren sk.

Glumserudshammars)torp 1771 1825, Glumserud el. Glumshammars)torp 1877, G. Glumshammaren **1912** jb. - Glåmsrudshammars 1742 lh, Glumserudshammaren 1760t. 1770t. lh, Glumshammaren 1790t. 1840t. lh ek, Glumshammars kb GS. ~ Första g. jb 1771, oskattlagt torp med nr 1. I lh upptages från mitten av 1700-talet *Glumserudshammars(en)*, förkortat *Glumshammaren*, i jb 1686-1825 *Glumserudshyttan*.

1 Glumstorp

1/4 sk. - Glumserudtorph 1644, Glumserudstorp 1686 1877; Glumstorp **1913** jb. - Glumserudz torp 1650 kb; Glumstorp 1689 kb 1763 1830t. lh. ~ Första g. jb 1644 (1643), skattenyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl). Ligger vid byn *Glumserud* (jfr Glumserud nr 1).

1 Grannäs

1/4 sk. - Grönness 1581, Grönes 1585, Gränäs 1600 1621, Grannäs 1610, Grannäs 1633 **1913**, Granäs 1680 1877 jb. - Graneset 1590 tl. ~ Första g. jb 1581, kronotorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden är ordet *Gran* (i tidigaste citat med formen *grön*). Gården ligger i kanten av en barrskogsbeväxt höjd nära älven Glumman.

1 Gräsås

1/4 sk. - Gräsås o. d. 1644-**1877** jb. ~ Första g. jb 1644, skattenyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl). Gården ligger vid en höjd.

1 Gummerud

1 fr. (sät.). - Gunnerudh 1540 1680, Gumerudh 1572 1576, Gummerud(h) 1581 **1877** jb. - Gommerud 1590 tl. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl (arv o. eg.). F. leden är väl urspr. fsv. gen. *Gudhmunda(r)* av namnet *Gudmund*. -*rud* är 'röjning'.

1 Hammar

1 fr. (sät.). - Hamar 1268 dipl 1427 Stu 191, Hammer 1498 1499 dipl. - Hammer 1540, 1548, Hammar 1600 **1877** jb. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl. Saknas jb 1551-73, 1625-85. På ägora ligger Väse jvst. Namnet är ordet *hammar* (hammare) i dess gamla bet. 'klippa, sten'. Gården ligger vid en höjd.

1 Heden

1/4 sk. - Welems(s)tärp 1574 1581; Heden o. d. 1585-**1913**, Heden el. Williansboll o. d. 1610-1686, Heden el. Wiljamsbohl 1877 jb. - Williamstärp 1572 tl; Hedan 1581 tl 1610 sl, Heedan 1613 kb. ~ Första g. jb 1574, skattetorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). Hette tidigast *Villiamstorp*, *Velamstorp*, senare *Viljansbol*, *Viljamsbol* (ännu i jb 1877), vilket emellertid är ur bruk. F. leden i dessa namn är väl urspr. det gamla mansn. *Velam*, senare ersatt av biformen *Viljam* (fsv. *Vilialm*. Redan tidigt hade namnet *Heden* blivit brukligt.

1 Hedetången

1/4 fr. - [Hetagen 1581] Heedtångh 1585, Hädetångenn 1590, Hedetången 1600 **1877** jb. ~ Första g. jb 1581, klosternyb., därefter kronotorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden innehåller ordet *bed*. S. leden är best. form av ordet *tånge* 'framskjutande förhöjning i terrängen'. Gården ligger vid en sådan.

1 Helgetorp

Häljtorp 1/2 fr. - Helghathorp 1390 dipl, Hälghatorp 1392 dipl. - Hägetorp(h) 1540 1725, Helgetorp 1543 **1877**, Helttorp 1546, Hellestorp 1548 1551 jb. ~ Jb 1540-73 upptages ett frälseh. 1 mtl. Fr. o. m. jb 1568 uppföres ett frälsetorp, sedermera överfört till hmn (1/4, senare 1/2 mtl). F. leden är mansn. *Helge*, i sv. dial. med biformen *Hälje*.

1 Hovlanda

Holanda 1 sk. - Hohhalundum 1281 dipl (de Hoflandum a t.), Hofflanda 1477 ndipl 16:292 (Hoglanda a t.). - Hoglandh 1540, -lannde 1543, Hogglanndha 1542, -lande 1546 1551, Håfflande 1568, Hoflanda med en Holme 1621 1877, Hoflanda **1924** jb. ~ Ä. jbr klosterh. 1 mtl. Skall enligt Carlsson s. 43 nämnas i ett brev av 1469. Detta hmn och hmnet Hovlandstorp, vilka i jordregistret överförts till särskilt upplägg, skola jämlikt kammarkollegii beslut 16/1 1917 där upptas under benämning Hovlanda nr 2. F. leden är möjligen uppspr. best. form av adj. *hög* i den fsv. biform *hogh*, *bugh*, som även träffas i andra ortnamn ss. fsv. *Hugba*, *Hoghaby*, *Uphugba*, *-bogha*, *-hova*, och vars *gh* blivit *v* liksom i det nyssnämnda fsv. *Uphova* m. m. Jfr *Hugostrand* i Dalsl. (SOÅ XIX, 46). Det slutna *o*-ljudet är i så fall att jämföra med värml.dial. *boge* (av *bugh*). S. leden är fsv. pl. av *land* i bet. 'terräng'; dock är att märka, att älsta citatet (1281) har pl. av ordet *lund*. Gården ligger på en mindre höjdsträckning vid sank mark.

1 Hovlandstorp

1/3 sk. - Lille Häfflande 1568;
Hofflandttztårp 1572, Hoflandstorp o. d.
1600-**1877** jb. - Hoflandatorp 1770t. lh bek
GS. ~ Första g. jb 1568, klostertorp,
sedermera överfört till hmn (1/3 mtl). Hette
tidigast *Lilla Hovlanda* och skiljes icke i
allmänna uppfattningen från Hovlanda.
Hovlands- är genitiv av sistnämnda
gårdsnamn.

1 Hulteby

1/3 sk. - Hulteby o. d. 1663-**1877** jb. -
Holteby 1668 kb. ~ Första g. jb 1663,
kronoh. 1/4 mtl, 1683 tillökt med 1/12 mtl
(1/3 oförm.). F. leden innehåller ordet *hult*.
Gården ligger vid lövskog ('hult').

1 Hultsberg

1 sk. - Hult o. d. 1540-1877, Holt 1551;
Hultsberg **1913** jb. - Hultsberg kb ek GS. ~
Ä. jbr skatteh. 1 mtl. Jbs hittillsvarande
namn *Hult* användes icke. Gården ligger i
lövskog ('hult') på en höjd.

1 Jonsbol

1/4 sk. - Jonssboll 1675, Jonsbohl 1715 **1877**
jb. ~ Första g. jb 1675, skatteh. 1/4 mtl.

1 Jöranstorp

1/4 sk. - Jöranstorp 1666, Gjöranstorp **1877**
jb. - Jöranstorp 1658 kb; Hestås 1668 kb,
Hästås 1835 lh. ~ Första g. jb 1666, skatteh.
1/4 mtl. Namnet *Jöranstorp* användes sällan
men har på jordägarnas begäran bibehållits.
Det i tal vanliga namnet är *Hästås*. Gården
ligger vid en höjd.

1 Karforsen

1/4 fr. - Kareforssen 1611 1725, Karforssen
1825 **1877** jb. - Kareförssen 1610 sl. ~
Första g. jb 1611, frälsenyb., sedermera
överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden torde
innehålla ordet *kar* i bet. 'stenkar' (kanske för
laxfiske). Jfr det skånska ortnamnet *Forsakar*.
Gården ligger vid en fors i Ölman.

1 Karsvalla

1 fr. - Kalfsval 1268 dipl. - Kaltzväll 1540,
Karttsuål 1542, Kalffzuåldh 1543, Kalfzwalla
1600, Kalssuallt 1546, -wald 1550, -walde
1568, Karsvalla o. d. 1621-**1877** jb. -
Kalffzwalla 1561 tl, Karsualla 1581 tl,
Kaseualla 1590 tl, -wal 1616 1618 kb,
Kassvalla 1610 sl omkr. 1640 Gs 28. ~ Ä.
jbr frälseh. 1 mtl. F. leden är urspr. gen. av
ordet *kalv* (i fsv. även som mansn.). S. leden
är fsv. pl. (älst sg.) av *vall* i dess gamla bet.
'grässlätt'.

1 Kleven

1/4 sk. - Klöfuen 1600, Klefven **1877** jb. -
Kleffuan 1600 tl. ~ Första g. jb 1600,
skattetorp, därefter överfört till hmn (1/4
mtl). Namnet är best. form av ordet *klev*
'ställe där man kliver upp (för en höjd)'.
Gården ligger på en höjd.

1 Klockaregården

sk. - Klåkaregården 1568, Klockaregården(n)
1610 **1913**; Klåckare Tompten 1660,
Klockaretomten 1877 jb. ~ Första g. jb
1568, kyrkotorp (nyb.). Klockarboställe. På
ägorna ligger Väse kyrka. Jbs hittillsvarande
namn *Klockaretomten* användes icke, utan i
stället *Klockaregården*, som är älsta
benämningen på fastigheten.

1 Korpralstorp

1/8 sk. - Corporalstorp 1686 1877,
Korpralstorp **1913** jb. ~ Första g. jb 1686,
skatteh. 1/8 mtl.

1 Kärr

1/4 fr. - Kiär 1620 1686, Kärr **1877** jb. ~
Första g. jb 1620 (tillökt 1600), kronoh. 1/4
mtl. Gården ligger i närheten av mossmark.

1 Laggaregården

1/4 sk. - Laggarebodh 1568, Laggereboda 1572; Laggereboll 1568; Laggetårp 1572, Laggaretårp 1581; Laggaregården o. d. 1590-**1877** jb. - Lagaregård 1590 tl. ~ Första g. jb 1568, klostertorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). Jb 1568-72 upptager dock två klostertorp med ungefär lika benämning. F. leden är ordet *laggare* 'tillverkare av laggkärl'.

1 Lermarken

1/8 sk. - Lermarken o. d. 1653-**1877**, marcka 1715 1725 jb. - Leermarkan 1647 kb. ~ Första g. jb 1653 (1649), krononyb., snart överfört till hmn (1/8 mtl).

1 Linddalen

1/4 sk. - Lindahlen 1689 1877, Linddalen **1913** jb. ~ Första g. jb 1689 (1685), kronoh. 1/4 mtl. F. leden är ordet *lind*. Gården ligger nedanför en höjd.

1 Lövhöjden

1/2 sk. - Högden 1587 1600; Löfhögden o. d. 1610-1877, Löfhöjden **1913** jb. - Högenn 1572 tl, Högdan 1581 tl; Löffhögden 1600 tl. ~ Första g. jb 1587, skattetorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). Gården ligger på en delvis med lövträd klädd höjd.

1 Lövås

1/4 fr. - Löfåsen o. d. 1636-1877, Löfåss 1590, Löfås **1913** jb. ~ Första g. jb 1636, frälseh. 1/4 mtl. Motsvarar troligen ett krononyb. jb 1590-91. Ligger vid en delvis med lövskog beklädd höjd.

1 Mellanviken

Mellviken 1/4 sk. - Mellennviken 1590, Mallanwýkan 1600, Mellanviken 1825 **1877** jb. - Melleuiken 1590 tl, Mällwýka 1689 kb. ~ Första g. jb 1590 (1590-91 i Ölme sn), skattenyb., därefter överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden är ordet *mellan*, i dial.uttalet förkortat till *mell*-. Gården ligger mellan två vikar av Vänern.

1 Mellby

1/4 sk. - Mällby 1641, Mälbynn 1660, Mällbyn 1825 1877, Mellby **1913** jb. - Melby 1640 kb. ~ Första g. jb 1641 (1640), skattenyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden är *mell*- (fsv. *medhal*, *mädhal*) 'mellerst'.

1 Mo

1/4 sk. - Modönn 1585, Moon 1590, Moo 1633, Mo **1877** jb. - Mo 1616 kb. ~ Första g. jb 1585, krononyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl).

1 Mon, Norra

Nordre M. 1/4 fr. - N. Moen 1670, Moen Norra 1877, Mon Norra **1912** jb. - Moen 1638 kb, Moon 1650 kb. ~ Första g. jb 1670, frälseh. 1/4 mtl. Ligger norr om Mon, Södra

1 Mon, Södra

Sönnre M. 1/4 sk. - S. Moen 1685, Moen Södra 1877, Mon Södra **1913** jb. ~ Första g. jb 1585, kronoh. 1/4 mtl. Ligger söder om Mon, Norra.

1 Mossby

1/4 sk. - Måsseby(ÿ) 1653 1660, Måsby 1877, Mossby **1913** jb. ~ Första g. jb 1653 (1652), krononyb., sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden innehåller ordet *mosse*. Gården ligger i närheten av en stor sådan.

Mossen

- Måssen 1587, Måsen 1682 jb. ~ Jb 1587-91, 1631-82, krononyb. å Prästgården.

1 Mosserud

3/4 sk. - Måserudztårp 1574; Måserud o. d. 1576-1877, Mosserud **1913** jb. - Mosarud 1572 tl. ~ Första g. jb 1574, skattetorp, sedermera överfört till hmn (1/2, senare 3/4 mtl, 3/4 oförm.). F. leden är ordet *mosse*. -*rud* är 'röjning'. Vid gården finnes mossmark.

Munkhättan

- Mwnkhetten 1568, -hetta 1573 jb. - Munkehettan 1564 tl. ~ Jb 1568-73, klostertorp. Jfr nuvarande torpet *Munkhättan* å Prästgården. Anledningen till namnet är okänd.

1 Myrom, Norra

Nordmyrom 1/4 fr. - Suartemyr 1582, Suartemyro 1585, Swartemyran o. d. 1590-1725, Svartmyra 1877; Myrom Norra **1913** jb. - Suarte myr 1581 tl, Svartmyra el. N. Myrom bek GS, Myrum 1652 kb sl. 1600t. ggk, Myrom 1622 kb 1730t. 1840 lh. ~ Första g. jb 1582, kronatorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). Motsvaras möjligen av ett 1581-1684 upptaget klosternyb. *Mjran*. Jbs hittillsvarande namn *Svartmyra* användes icke, utan i stället namnet *Nordmyrom* eller endast *Myrom*; jfr *Myrom*, *Södra* i Ölme sn, Ölme hd. *Myrom* är fsv. dat. pl. av ordet *myr*. S. leden i *Svartmyra* är dial. best. sg.form av samma ord; f. leden är densamma som i namnet på den förbiflytande *Svartån*.

1 Mølntorp

1/2 sk. - Mylnuthorp 1355 (avskr 1399) dipl. - Mølnetorp o. d. 1540-1686, Mølntorp 1725 **1877**; Mølnebacke 1550; Mølnebachatörp 1585 jb. - Mølntorp el. Mølnearegården 1730t. lh. ~ Ä. jbr klosterh. (1540 frälse) 1/2 mtl. F. leden är fsv. *mylna*, *mølna* 'kvarn'. Till gården finnes kvarn vid älven Glumman.

1 Nolby

1 sk. - Nordby 1440 ndipl 16: 115, Norby 1441 dipl. - Nordby 1540, Norby 1542 1548, Nolby 1576 1686, Nohlby 1825 **1877** jb. ~ Ä. jbr klosterh. 1 mtl. F. leden är dial.formen *nol* för *nord*. Namnet är givet i förhållande till den söderut liggande gården Faxstad.

1 Norenberg

Nonberg 1/8 sk. - Norenborgh 1653, Norenberg o. d. 1660-**1877** jb. - Norberg 1650 kb, Nornberg 1688 kb 1820t. lh. ~ Första g. jb 1653, kronoh. 1/8 mtl. Gården är kanske uppkallad efter staden *Nürnberg* i dess gamla form *Norenberg*. Gården ligger vid ett högt berg.

1 Norketorp

Nojtorpet 1/4 sk. - Norketorp 1685 **1877** jb. - Norketorpet 1689 kb 1770t. lh. ~ Första g. jb 1685, skatteh. 1/4 mtl. Pastors stomhemman. F. leden är möjligen en personbenämning *Norke*, -a 'norsk' (jfr *Norke* 1535 enligt Nordlander, se Lundgren, Sv. landsm. X, 6, s. 181, *Nor(c)ka*, mor till "Bagga-Swenn" i en gammal ballad, se Noreen-Lundell, 1500- och 1600-talets visböcker 7, s. 96, 104 och 124, men även *Norka*, *nórka*, som namn på en hemmansdel i Ivarsbjörke, Sunne sn, Fryksdals hd). Utvecklingen till *Noj*- i dial:s benämning *Nojtorpet* är oklar (av **Norge*-?).

1 Nygård

1/8 sk. - Nygård o. d. 1641-**1877** jb. ~ Första g. jb 1660, krononyb., snart överfört till hmn (1/8 mtl).

1 Prästgården

1 kr. - Prästgården 1686, Wässe Häradz Prästegård 1715, Prestegården el. Åsen 1877, Prästgården **1913** jb. - Väsaheratz stomp(s) 1540 Skjb 175, Wäsaheratz stompn 1613 kb; Åås 1650 kb, Ås GS, Åsen ek. ~ Första g. jb 1686, kronoh. 1 mtl, Kyrkoherdeboställe. Namnet *Ås* eller *Åsen* (jb 1877) användes numera icke. Ligger på en ås.

1 Rud

Råd 1 fr. - ? Rud 1468 dipl. - Rud o. d. 1540-**1877** jb. ~ Ä. jbr skatteh. 1 mtl. Namnet är det fsv. *rudh*, *rodh* 'röjning'.

1 Rödmosen

1/8 sk. - Röömåssen 1657, Römåsen 1715
1877, Rödmosen **1913** jb. - Rödemosen
1650 kb. ~ Första g. jb 1657, skatteh. 1/8
mtl. F. leden är adj. *röd*. Gården ligger vid
Rödmossmossen.

Rör

1 fr. - Rör 1429 1434 dipl 1437 Lgl 2: 15,
Rör 1440 ndipl 16: 115, Rörss (tingh) 1497
NoB 10: 96. - Rör 1540 **1877** jb. ~ Ä. jbr
klosterh. (1540 frälse) 1 mtl. Namnet är
ordet *rör*, kanske i bet. 'råmärke' (jfr "rå och
rör").

1 Rösebäcken

Rosbäcken 1/2 sk. - Russebecken(n) 1581
1590, Russbecken 1600, Rossebäkän 1621,
Rössebäckenn 1633, Rösebäcken 1686 **1877**
jb. - Russabecken 1581 tl, Råsebäcken 1590
tl, Rusebecken 1600 tl 1688 kb, Rösbecke
1616 kb, Rudsbäcken 1740t. 1844 lh, -bäck
1780t. 1830t. lh, Rösebäcken el. Rudsbäcken
bek. ~ Första g. jb 1583, skattetorp,
sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). Jb
1581-94 upptages ett kronotorp. F. leden är
kanske urspr. fsv. gen. pl. *rossa* av **ross* (sv.
dial. *russ*, isl. *bröss*) 'häst'. I senare tid har f.
leden uppfattas dels ss. *Röse-*, dels ss. *Ruds-*.
Ehuru jbs form sålunda beror på
missuppfattning, har den på jordägarnas
begäran bibehållits. Gården ligger vid en
bäck.

1 Sandbacken

1/4 sk. - Sandbacken 1657-**1877** jb. - ~
Första g. jb 1657, kronoh. 1/4 mtl. Gården
ligger på en höjd.

1 Sandnäs

1/3 sk. - Sännäs 1568, Sandnäs 1572,
Sandnäs 1633 **1913**, Sandenäs 1680 1877 jb.
~ Första g. jb 1568, klostertorp, sedermera
överfört till hmn (1/3 mtl). Gården ligger på
ett näs i Väneren.

1 Silkesta

1 sk. - ? (de) Solskästadum 1323 dipl,
Ssilkestha 1497 NoB 10: 96. - Silkesta 1540
1877, -stad o. d. 1576-1825, Sölkesta 1546
1551, Siillkestade 1568 jb. - Silkistada 1540
Skjb 175, Silkestadha 1561 tl. ~ Ä. jbr
skatteh. 1 mtl. F. leden är möjligen ett
tillnamn motsvarande fno. *Silkei*. S. leden är
urspr. gammal pl. *stadha* av *stad* med bet.
'boplats'.

1 Silkestatorp

1/4 sk. - Sülkistatorp 1585, Silkestatorp 1610
1877 jb. ~ Första g. jb 1585 (1585-86 i Ölme
sn), skattetorp, sedermera överfört till hmn
(1/4 mtl). Ligger vid gården *Silkesta*.

1 Skogsberg

3/4 sk. - Skogsberg o. d. 1571-**1877** jb. ~
Första g. jb 1571, skattetorp, sedermera
överfört till hmn (1/2 mtl). Ligger vid ett
skogslätt berg.

1 Skyttjärn

Skyttjärnen 1/8 mtl, dels kr., dels sk. -
Siökiärn o. d. 1653-1725, Sjökiärn 1825,
Skjöttkjern 1877, Skyttjärn **1913** jb. - Skytt
kern 1659 kb, Skyttkärn 1740 ggk 1793
1840t. lh kb, Skyttjärn bek lh GS. ~ Första g.
jb 1653 (1649), krononyb., snart överfört till
hmn (1/8 mtl). Ligger vid sjön *Skyttjärnen*.

1 Slättfallet med Gråberg

Gråberget 1/4 sk. - Slättfallet med Gråberget
1685, Slättfallet med Gråberg 1715,
Slättfallet med Gråberg 1725 **1877** jb. ~
Första g. jb 1685 (1683), skatteh. 1/4 mtl.
Uppdelas i bek i *Gråberg el. Gråbergstorp* och
Gråberg el. Slättfallet. F. leden i *Slättfallet* är väl
ordet *slätt*, s. leden best. form av ordet *fall*
'plats där skog fällt'.

1 Slättåsen

Slättåsarna 1/4 sk. - Slättåsen 1680, Slättåsen 1715 **1877** jb. - Slättåserna 1688 kb, -åsarne 1740t. lh. ~ Första g. jb 1680, skatteh. 1/4 mtl (skattl. 1678). F. leden är väl adj. *slät* i dial.formen *slätt*. I dagligt tal användes formen *Slättåsarna*, vilken uppträder ungefär lika tidigt som *Slättåsen*. Denna senare form har emellertid på jordägarnas begäran bibehållits. Gården ligger vid en höjd.

1 Snaversrud

Snavers 1 sk. - Snauelsrvdh (-rudh) 1540 1542, Snauelszrudt 1548, Snaffwillsrvdh 1568, Snafversrud o. d. 1633-**1877** jb. - Snaffwersrudh 1564 tl, Snaffues 1581 tl. ~ Ä. jbr skatteh. 1 mtl. F. leden synes urspr. vara gen. av ett tillnamn **Snavel*, som väl hör till värml.dial. *snavle* 'snövla', och således skulle betyda "snövlare". S. leden är *rud* 'röjning', som i dial.uttalet har bortfallit.

1 Snaversrudstorp

Snaverstorp 1/4 sk. - Snafversrudstorp o. d. 1675-**1877**, Snafuerstorp 1686 jb. - Snaverstorp 1762 lh. ~ Första g. jb 1675 (1674), skatteh. 1/4 mtl. Ligger vid gården *Snaversrud*.

1 Solberg

1/4 sk. - Solbergh 1644 1660, Sohlberg 1825 **1877** jb. - Solberg 1650 kb. ~ Första g. jb 1644, skattenyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl). Namnet betyder väl 'solbelyst berg'. Gården ligger på en höjd invid ett berg.

1 Sorkdalen

23/480 kr, 37/480 fr. - Sorkedallenn 1636, Sårkedaallenn 1660, Sörkedaln 1825 **1877**, Sorkdalen **1913** jb. - Sorkedalen 1640 kb 1839 lh GS ek kb, Sårkdalen 1790t. 1839 lh. ~ Första g. jb 1636, kronoh. 1/8 mtl. Gården ligger i en dal ej långt ifrån ån *Sorkan* (i Ölme hd).

1 Sund

1 fr. - Sund o. d. 1540-**1877** jb. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl. Gården ligger vid en numera igenväxt vik av Väneren, som förenat Panken med denna sjö.

1 Sätång

1/2 fr. - Sadhatangan (ack.) 1430 NoB 10: 95. - Sättwng 1568, Sattang 1572, Sätangh 1576 1581, Sätång 1600 **1877**, Sätungh 1633 jb. - [Sätäng 1564 tl ek, Sätång 1572 tl, Sätetång 1617 kb kb 1621 tl. ~ Första g. jb 1568, kronotorp (?), sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). F. leden är väl urspr. fsv. gen. *sadha(r)* av *sadb* (vanligen *sädh*) 'sådd, utsäde'. S. leden är urspr. ordet *tänge* 'skaft, lång sträckning, framskjutande parti' o. d. jfr *Såviken* i Holmedals sn, Nordmarks hd, och *Sälunda* i Vgtl. (SOÄ II, 98).

1 Söre med ett torp Mörerud

1 sk. - Sudherrudh 1415 NoB 10: 94. - Södrudh 1540, Söderudh 1542 1585, Sörudh 1572 1600, S. med ett torp Mjrerudh 1606, Söre med ett torp N[ämligen] Mjrudh 1610, Söre m. 1 t. N[ämligen] Mörud 1621, Söre med 1 torp Mörerud o. d. 1680-**1877** jb. - Söre 1572 tl. Söro 1571 tl. ~ *Söre* ä. jbr skatteh. 1 mtl. 1606 tillkommer torpet *Mörerud*, som numera icke nämnes. F. leden häri är värml. dial. *mör* (isl. *maurr*) 'myra'. F. leden i *Söre* är urspr. ordet *söder*. S. leden är urspr. *rud* 'röjning'. Namnet är givet i förhållande till den norrut liggande gården Glumserud.

1 Torp

1/2 sk. - [Toppeth 1540,] Torp 1542 **1877**, Torppett 1543 jb. - Torp 1540 Skjb 175. ~ Ä. jbr kyrkoh. (präste) 1/2 mtl (?), även upptaget ss. torp.

1 Torsgården

1/4 sk. - Tores(s)gårdh 1575 1581, -gälenn 1585, -gården 1825 (Th-) 1877, Tärsgårdenn 1590, Torsgården 1622 **1913** jb. ~ Första g. jb 1575, klostertorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden är urspr. gen. av namnet *Tore*.

1 Tågås

1 sk. - Toåsa 1540, åsze 1543, Tådås 1542, Todås 1548 1551, Tågåsse 1568 1585, Tågås o. d. 1572-**1877** jb. - Tåffås 1581 tl. ~ Ä. jbr skatteh. 1 mtl, 1543-51 upptaget i Ö. Fågelviks sn. Gården ligger vid en ås. Prof. Lidén meddelar: "Att döma av den tidigast vanliga skrivningen är f. ledens urspr. vokal *o*. Den därjämte tidigt framträdande och nu rådande vokalen *å* kan förklaras genom assimilation med s. ledens *å*. Namnets urspr. form torde vara **To-as*; dess f. led motsvarar no. *to* f. 'grönskande fläck (mellan berg)', sv. dial. *to* 'dalsänka mellan två berg' (Hälsingl. o. s. v.), vilket ord är vanligt i ortn. i närliggande trakter av Norge (se t. e. NG I, 81; II, 12). - Skrivningarna med *-d-* (*Todås* 1548, *Tådås* 1542) äro utan självständigt värde för härledningen, emedan *d* vid denna tid redan hade fallit bort efter vokal i dial: uttal. Mellan *o* och *å* hade på vanligt sätt tidigt uppstått ett *v*-ljud, varav sedan g. *Tåffås* 1581, vanl. *Tågås*."

1 Tågåstorp

1/4 sk. - [Tagåstorp 1624,] Tågåstorp 1625 1680 **1877** jb. - Tågåstorp 1622 kb. ~ Första g. jb 1624 (1619), skatteh. 1/4 mtl. Ligger vid gården *Tågås* (se denna). I dagligt tal benämnes gården vanligen *Stenstorp*.

1 Uppsala

1/2 fr. - Opsala 1571 1600, Wpssalla 1572, Wpsal 1576, Upsala o. d. 1590-**1877** jb. ~ Första g. jb 1571, frälsetorp, sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). S. leden är gammal pl. av ordet *sal* i bet. 'boning'. Namnet betyder kanske 'gården däruppe'. Jfr SOÄ XVIII, 116 f. Uppkallelse efter stadsnamnet synes osannolikt på grund av namnets vanlighet i Norge.

Ve

- (i) Wee 1497 NoB 10: 96. - Wää 1540, Wä 1542, Wäe 1576, Wee 1581 1877, Ve **1913** jb. ~ Omfattar två gårdar, som i jb icke sammanförts ss. en by. Gårdarna ha i dagligt tal icke särskilda namn. Namnet är det fsv. *vä*, isl. *vé* 'helig plats'.

1 Östra (Ve) 1 sk. - N^a 1715, Norra 1825 1877; Östra **1913** jb. - Norra (Östra) bek, N. ek. ~ Ä jbr klosterh. (1540 frälse) 1 mtl. Har även kallats *Östra Ve*. Gården ligger icke norr utan öster om följande.

1 Västra (Ve) 1 kr. - S^a 1715, Södra 1825 1877; Västra **1913** jb. - Västra 1775 lh, Vestra 1782 lh, Södra (Vestra) bek, S. ek. ~ Ä. jbr klosterh. (1540 frälse) 1 mtl. Har även kallats *Västra Ve*. Jfr föregående gård.

1 Viberg

1/3 sk. - [Nybargh 1626,] Nybargh 1628, Nyborg 1825 1877; Viberg **1913** jb. - Wiborg 1640 kb, Wýberg 1688 kb, Söd. Wýberg 1697 lh, Wiberg 1761 1834 lh, Nyborg el. Wiberg kb bek. ~ Första g. jb 1626 (1625), skattenyb., snart överfört till hmn 1/8 mtl, 1670 tillökt med 1/8 mtl, från 1700 1/3 mtl (1/3 oförm.). Jbs hittillsvarande namn *Nyborg* användes icke. F. leden i namnet *Viberg*, som gården har gemensamt med en angränsande gård i Nyeds sn, Nyeds hd, är väl urspr. ordet *vide*. Gården ligger på en höjd.

1 Välinge

Väling 1 fr. /sät.) - (in) Välinge 1359 dipl. - [Wallighe 1540], Wälinge o. d. 1542-**1877**, Veling 1546, Weling 1576, Wärlingh 1686 jb. - Väling 1561 1564 tl. ~ Ä. jbr frälseh. 1 mtl. Namnet är kanske urspr. ett sjönamn **Väling*, som förekommer på andra håll och väl hör till fsv. *val* 'stock, stång'. Detta skulle då ha varit det gamla namnet på inloppet till Panken, vid vilket gården ligger. Jfr emellertid även Hellquist, Ortn. på -inge s. 172.

1 Vålingstorp

1/2 fr. - Vålingstorph 1540, Wålingstorp 1542 **1877**, Vålingstorp 1546 jb. ~ Å. jbr frälsh. 1 mtl, sedermera torp, överfört till hmn (1/2 mtl, 1/2 oförm.). Ligger intill gården *Vålinge* (se denna).

1 Väsby

1/4 fr. - Wässby(ÿ) 1653 1660, Wäsby 1680 1715, Wäsby 1825 **1877** jb. ~ Första g. jb 1653 (1651), krononyb., sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). F. leden är sannolikt urspr *väst-* för *väster*. Gården ligger vid socknens västra gräns.

Väse

Socknen nämnes 1359. Vid reformationstiden voro Alster och Ö. Fågelvik annex; det förra är nu eget pastorat.

Namnet är en först på 1500-talet uppträdande förkortning av *Väsehärad* (ss. ännu i dial.uttalet). S. leden i detta namn är *härad* i en även i andra ortnamn (t. e. *Eksbärad*) uppträdande allmänne bet. 'bygd'. F. leden är troligen urspr. gen. av ett numera försvunnet namn på älven Glumman, ett fvs. **Väs(a)*, av oviss bet. Namnet skulle alltså betyda 'bygden kring Glumman'. Kyrkan och flera av de äldsta gårdarna ligger nära älvens utlopp i Panken. Den äldsta namnformen beror på skrivfel. Se vidare E. Noreen, NoB 10, s. 86 ff. Prof. Lidén meddelar: "Om namnet urspr. tillhört Glumman och närmast haft avseende på det sankta området kring dess utlopp, eller, vilket torde vara väl så sannolikt, urspr. betecknat sjön Panken, som på stora sträckor omgives av sankmarker, kan det höra till fht. *waso* 'fuktig mark' (dit hör enl. Hellquist, Et. ordb. s. 1100 gårdsn. *Vasa* i Uppland), ags. *wos* - väta, sav', sv dial. *os* 'växtsaft'. Ett älvenamn fsv. **Väs* eller **Vasa* (av **Vasio*, *-ion-*) eller sjönamn **Väse*, gen. *-a* (för **Väsir* av **Vasia-*) visar samma avljudsvokal som det med nämnda ord troligen sammanhörande no. *vaas*, fvn. *vás* 'besvärlig färd, i synnerhet i väta och oväder', nyisl. *vós* även 'väta (i kläder)'"

Namnformer före 1540: (par.) Väherad 1359 NoB 10:86, (par.) Wäsherad 1390 NoB 10: 86, (i) Wäsäheradhe 1391 NoB 10: 86; Väshärazsokn 1392 NoB 10: 86, (i)

Wäsäheridhe 1415 NoB 10: 95, Wäsäheridh 1415 NoB 10: 95, Wäsäheredh s. 1430 NoB 10: 95, Wäsähäradh 1437 Lgl 2: 15, Wäsäheret s. 1440 ndipl 16: 115, Wäsäheret 1440 ndipl 16: 115, Wäsähäradz s. 1441 dipl, Wäsäheradh 1455 NoB 10: 86, Veseheret 1467 NoB 10: 87, Weseherads s. 1477 ndipl 16: 292, Wäsä herret 1483 NoB 10: 87, Wässehäredh s. 1497 NoB 10: 96, Veshheret 1498 NoB 10: 87, ? Vestraherad 1539 O Magnus.

Jordeboksformer fr. o. m. 1540:

Väsähäredhes S. 1540, Wesse Herrads S. 1542, Wässe S. 1543 1568, Wäsä herratt och S. 1572, Wässe Häradtz S. 1680, Wäsä Häradz S. 1825, Wäsä S. **1877**.

Övriga namnformer: Wäsäheratz k. 1540 Skjb 175.

1 Västanå

1 sk. - Västanå 1359 dipl. - Västanå o. d. 1540-**1877**, Westeno 1542, -å 1543 jb. - Westnå 1680 kb. ~ Å. jbr frälsh. 1 mtl, sedermera torp, överfört till hmn (1/2 mtl), från 1641 1 mtl. Ligger väster om älven Glumman.

1 Ågården

1/4 fr. - Ågårdh 1582, Ågården o. d. 1590-**1877** jb. ~ Första g. jb 1582, kronatorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). Ligger vid älven Glumman.

1 Åsen

1/2 fr. - Gwbb Åszenn 1571, Gubbåss 1572, -åssenn 1581 1585; Åsen o. d. 1610-**1877** jb. - Åsen 1590 tl, Åås 1650 kb. ~ Första g. jb 1571, arv o. eget torp, sedermera överfört till hmn (1/2 mtl). Kallades tidigast *Gubbås(en)*. Gården ligger på en höjd.

1 Åtorp

1/4 sk. - Åtorp 1600 **1877** jb. ~ Första g. jb 1600, kronatorp, sedermera överfört till hmn (1/4 mtl). Ligger vid älven Glumman.

1 Älgånäs

1/4 sk. - Älgåssnes 1641, Elgåsnnäs 1660, Elgånäs 1725, Elgånäs 1825 **1877** jb. - Elgåsnnäs 1622 kb, Ellgåtsnäs 1622 kb, Elgossnäs 1688 kb; Elgåhs 1770t. lh; Näs 1689 kb, Näs 17560t. 1840t. lh. ~ Första g. jb 1641 (1638), skattenyb., snart överfört till hmn (1/4 mtl). Jbs namnform *Elgånäs* är missuppfattning av äldre *Elgåsnnäs* men har på jordägarnas begäran bibehållits. Namnets härledning är oklar. Numera användes i dagligt tal namnet *Näs*. Ligger på en framskjutande höjd mellan mossar.

1 Öckna

1/8 sk. - Öckna 1644 **1877** jb. - Ökna 1647 kb kb 1701 1853 lh bek GS, Öken 1800t. lh, Öckne 1830t. lh. ~ Första g. jb 1644 (1643) krononyb., snart överfört till hmn (1/8 mtl). namnet är gammal pl. av ordet *öcken*, *öken* 'ödemark'. I dial.uttalet har *-ken-* ss. vanligt i värml.dial. blivit *-ktn-* (jfr *vaktne* 'vakna', *räktning* 'räkning' o. d., se Noreen, Fryksd. ljudl. s. 50).

1 Ölmbäck

1/4 sk. - Ölmebäck 1644, Öllmebäck 1660 1725, Ölmbäck **1877** jb. ~ Första g. jb 1644 (1642), krononyn., snart överfört till hmn (1/8 mtl, från 1700 1/4 mtl). Gården ligger vid en bäck som är källa till älven *Ölman*.

Ölmhult

Ölmhultet. - Ölmehult 1624 1686, Ölhmhult 1825 **1877** jb. - Ölmehålten 1600 tl, -hult 1622 kb 1710 lh. ~ Omfattar två gårdar, som i jb icke sammanförts ss. by. Benämndes tidigast gemensamt *Ölmeholten*, vari f. leden innehåller älvsnamnet *Ölman* och s. leden är best. pl. av ordet *hult*. Ännu användes ss. gemensamt namn *Ölmbulten*, men vid benämningen av de särskilda gårdarna användes formen *Ölmhultet*, däri s. leden är best. sg. av *hult*. Gårdarna ligger i lövskog vid Ölman.

1 Norra (Ölmhult). Nordre Ö. 1/8 fr. - N. 1624, Norra **1877** jb. ~ Första g. jb 1624 (1623), krononyb., snart överfört till hmn (1/8 mtl). Ligger norr om följande gård.

1 Södra (Ölmhult). Söndre Ö. 1/4 sk. - S. 1624, Södra **1877** jb. ~ Första g. jb 1624 (1623), krononyb., snart överfört till hmn (1/8 mtl, från 1641 1/4 mtl, 1/4 oförm.). Jfr föregående gård.

Ölmskog

- Ylmeskog 1441 dipl. - Ölmeskog o. d. 1540-1725, Ölmskog 1825 **1877** jb. - Ulmskog 1639 Gs 44, UlmeSkogh 1640 Gs 54. ~ Omfattade tidigast en gård, vartill på senare tiden kommit två torp. Ligger vid skogsmark utmed älven *Ölman*.

1 1 sk. ~ Ä. jbr kronoh. 1 mtl. Var på 1600-talet prästestom.

2 Hallanda ett torp sk. - Hallanda 1695, Ö. Hallanda 1825 **1914**, Ö. el. Hallanda 1877 jb. - ? Harlanda 1669 kb. ~ Införes jb 1695, oskattlagt kronotorp. Om namnet jfr *Hallanda* i Alsters sn.

3 Aspsäter ett torp sk. - Aspesätter 1695, Ö. Aspsätter 1825, Ö. el. Aspsätter 1877, Ö. Aspsäter **1914** jb. - Aspesätter 1647 kb. ~ Införes jb 1695, oskattlagt kronotorp.

1 Öna

1/2 fr. - Öna 1594 1680, Öhna 1686 **1877** jb. - Öen 1590 tl, Öa 1688 1689 kb. ~ Första g. jb 1594 (1593), kronotorp, därefter överfört till hmn (1/4 mtl). Namnet är dial. best. form av ordet *ö* i bet. 'upphöjning över sank mark'. Gården ligger vid vattendrag.